

עוד סכנות מנורות הסכוניות

מבדיקה שעשינו בחנויות מתברר שלא כל היצרניות והיבואניות לקחו את ההוראה ברצינות. למעט חלק מנורות 'יונדאי', האזהרה אינה מופיעה על אריזות הנורות.

עם זאת, חברת 'סמיקום לקסיס', המשווקת את נורות 'יונדאי', יצאה באחרונה עם מוצר חדש: נורות ללא כספית נוזלית. הנורות החדשות מבוססות על אמלגם, סוג מתכות המחליפה את הכספית הנוזלית, ממש כמו בסתימות השיניים. נורות אלה אינן יוצרות סיכון בעת שבירה, ומחירן זהה ולעיתים גם נמוך יותר מהנורות המכילות כספית. האמלגם אינו מהווה סכנה לבריאות, וגם לא יגרום נזק למי התהום אם הנורה תיזרק לזבל ולא תמוחזר כראוי. בחברה מבטיחים, כי בקרוב תתווסף אזהרה מפני שבר על אריזות הנורות הפלאורסנטיות הגדולות, שעדיין מכילות כספית נוזלית, וזאת למרות שאין כל דרישה רשמית לכך.

נורות הפלאורסנט חוסכות כ-80% מצריכת החשמל בהשוואה לנורות ליבון בעלות עוצמת הארה דומה, ונוטות להאריך ימים הרבה יותר. הן נכנסו בשנים האחרונות לשימוש נרחב באירופה ובחלק ממדינות ארה"ב, ובבריטניה אף הכריזו על תוכנית לאומית, לפיה כל האוכלוסייה תעבור לשימוש בלעדי בנורות אלה עד שנת 2012. גם בארץ החלו לשווק באגרסיביות את הנורות החסכוניות, ואף עלתה הצעת חוק לפיה תהיה חובה להתקין נורות כאלה בכל מבני הציבור בארץ.

במקביל, יצרניות הנורות משכללות את המוצר בהדרגה, ויש אף כאלה שמוסיפות ציפוי זכוכית נוסף כדי למנוע את סכנת הקרינה. הבעיה היא שברוב המקרים אנחנו, הצרכנים, לא נוכל לדעת אם הנורה כוללת את הציפוי הנוסף או אם היא נטולת כספית. רק סימון נכון יוכל לעזור לנו, ויפה שעה מוארת אחת קודם.

הודעה מאיימת חדשה, שיצאה מארצות-הברית והתפשטה באמצעות האינטרנט ברחבי העולם ובארצנו, מוסיפה אש למדורת הנורות החסכוניות.

רק לפני פחות משנה התפרסמו בארץ אזהרות לגבי סכנת הקרינה בנורות אלה (המכונות אצלנו גם PL) ועכשיו יוצאות אזהרות לגבי סכנת הכספית שיש בהן. על פי המשרד להגנת הסביבה האמריקאי, כאשר נורת חשמל חסכונית נשברת, יש לעזוב במהירות את החדר שבו היא נשברה למשך 15 דקות לפחות. אין לשאוב את השברים בשואב אבק כדי שלא יתפזרו, אלא לעטות כפפות גומי, לאסוף אותם במטאטא ויעה, לזרוק אותם לשקית אטומה ולמהר לזרוק אותם בפח העירוני.

מתברר שרוב הנורות הפלאורסנטיות החסכוניות מכילות כספית נוזלית, מתכת רעילה שעלולה לגרום לבעיות נשימה. כך יצא שקיבלנו מוצר חסכוני לסביבה – אך מסוכן לבריאות.

משרד הבריאות בישראל טרם התייחס לאזהרות לגבי הכספית, אבל לפני מספר חודשים הוא יצא בהוראות לגבי שימוש בטוח בנורות אלה בכל הנוגע לקרינה שעלולה להיפלט מהן. ההוראות קובעות כי אין להיחשף לאור ישיר במרחק הקטן מ-30 ס"מ מהנורה למשך יותר משעה ביום.

את ההמלצה להוראה חיבר ד"ר אלי שטרן, מנהל המרכז להערכות סיכונים במכון גרטנר. מההמלצה עולה כי מי שנמצא קרוב לנורה עלול להיחשף לקרינה אולטרה-סגולה (UV), שהיא גם חלק מהקרינה המזיקה של השמש ולכן עלולה לגרום להתפתחות סרטן העור.

למרות שלא נעשו מחקרים הבודקים את שכיחותו של סרטן העור באוכלוסיות שנחשפו לנורות פלאורסנט חסכוניות, החלטנו לאמץ את עקרון הזהירות המונעת, מציינ ד"ר שטרן. בנוסף, יצאו בחו"ל אזהרות לגבי כאבי ראש ועיניים, שעלולים להיגרם מריצוד האור.

כאשר נורת חשמל חסכונית נשברת, יש לעזוב במהירות את החדר שבו היא נשברה למשך 15 דקות לפחות. אין לשאוב את השברים בשואב אבק כדי שלא יתפזרו, אלא לעטות כפפות גומי, לאסוף ולזרוק לשקית אטומה